

★
**Okuyucularımızla
Konuşma**
★

Nihayet ikinci cildimizi de bu sayımızla bitirmiş bulunuyoruz.

Üçüncü cildimize başlarken "Resimli Tarih Mecmuası"nın tarihini de bir tekâmül kaydedecektir.

Birinci ve ikinci ciltlerin mukuyasesi, birinciye nazaran ikincinin gerek maddi ve gerekse mânevi bakımlardan büyük bir tekâmüle erişmiş olduğunu gösterir.

Vaadediyoruz ki, üçüncü cilt, diğer iki evvelki cilt ile ölçülemeyecek derecede olgunluk arzedecektir.

Gelecek sayımızda yapacağımız sürprizleri şimdiden bildirmek istemiyoruz.

İkinci cilt için de nefis cilt kapakları hazırlamakta olduğumuzu ayrıca müjdeleriz. Bu kapaklar ay sonunda hazırlanmış olacak ve gene 300 kuruşa satılacaktır.

Bütün gayretlerimiz memlekete ve okuyuculara hizmet içindir.

Resimli Tarih Mecmuası

★

Orijinal yazı ve resimlerimizin her hakkı mahfuzdur

★

Sayı: 24 ★ Aralık 1951 ★

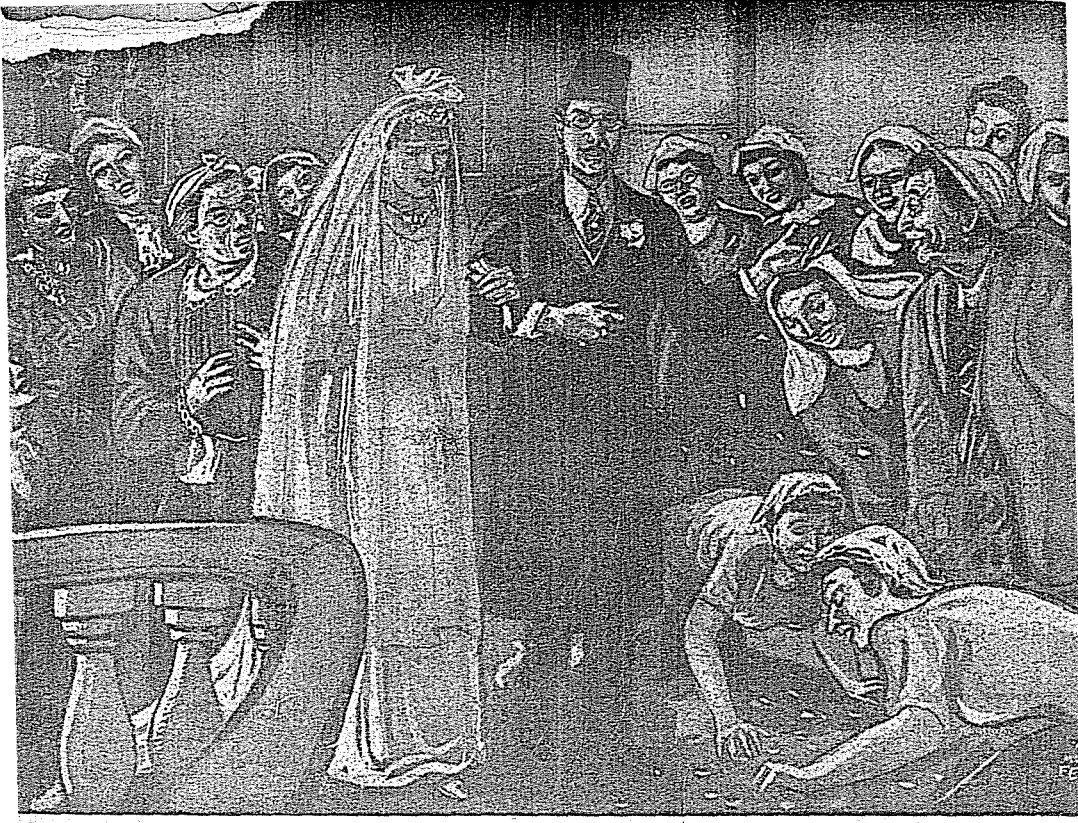
Cilt: 2 ★ Fiyatı 100 kr.

Her ayın başında çıkar ★ Sahibi ve umumi neşriyatı fiilen idare eden : Server R. İskit ★ İdare evi: Cağaloğlu Himayei Etfal sokağı No. 4 ★ Posta kutusu No. 18, İstanbul, Telefon: 27098 ★ Fiyatı 100 kuruş, yıllık abonesi 10, altı aylık 5 liradır ★ Bu nüsha Murat Kerem diziminde dizilmiş ve Tan Matbaasında basılmıştır ★ Kılışeler Kenan kılışehanesinin, kapak baskısı Tarık Uzmen'indir.

★
Abonelerimize

Abonelerimizin büyük bir kısmı 13-24 üncü sayılar için bir yıllık koydolumuşlardı. Ancak 21 inci sayıdan itibaren fiyatımız 100 kuruş olduğundan abone müddeti bizzarure iki sayı tenzil edilerek 22 nci sayıya inmiştir. Bu itibarla aboneleri biten okuyucularımızın yeni ücretlerini göndermelerini rica ederiz.

★

Eski düğünlerde bir koltuk merasimini gösteren bu resim Münif Fehim'indir

ESKİ DÜĞÜN VE KOLTUKLAR

★

Eski gelinler sabahtan akşama kadar put gibi oturup herkesin temasına kendini arzederdi. Fakat o zamanların gelinleri bundan şikâyet etmezlerdi.

Resmî Tz 14

★

Yazan: Ercüment Ekrem Talu

Koltuk, eski zaman düğünlerinin en mühim hâdisesi, teması, atraksiyonu idi. Düğünü bir eğlence vesilesi addedenler koltuğu dört gözle beklerlerdi.

Gelin, sabahtan tellenip duvaklanarak, yüzünün yapıştırılmaları ile köşeye oturur, kendini, erkenden damlıyan bildik, yabancı, bilûmum kadın seyircilere teşhir ederdi.

Fakat halkın sabırsızlıkla bekledi-

ği şey koltuktu. Bu da güveyin gelin evine gelmesine bağlı idi.

Koltuğun yapılacağı saati ailenin en hatırlı rüknüne veya dostuna danışıp ona göre tâyin ederlerdi. Hattâ muayyen saatte o zat bulunmaz, geç gelirse, koltuğun bir ikinci defa yapılması hatırvazlık icaplarındandı.

O sabah güveylik taşıma merasimle berberde olan damat yeni urbalarını giyer, babasının, kardeşinin, en

yakın akraba veya arkadaşının refakatinde bir paytona biner, hangi saatte bekleniyorsa o vakit düğün evine giderdi. Bu hususta isticial göstermeyip kendini biraz bekletmek, naza çekmek, erkeklik vakar ve haysiyetinin lâzîmelerinden sayılırdı.

Damat beyi pencereden gözetlemeye memur kadınlar:

— Güvey geliyor!

Diye hemen yukarıya seğirtirler, geline ve odalarla sofaları dolduran kalabalığa haber verirlerdi.

Bunun üzerine gelin hanım aşağıya iner, merdiven ayaklarına, alt kata avluya yığılmış, üstüste binmiş kadınların arasından zorlukla geçer, kocasını karşılardı. Her ikisinin birbirleriyle ilk defa karşılaşmaları bu suretle vuku bulurdu. Lâkin, güvey bu esnada bile gelinin duvaklı yüzünü görmez, ancak boyunu, bosunu, endamını müşahede edebilirdi.

Birer karşılıklı temenna.. Müteakiben güvey geline sol kolunu uzatır, o da bu uzatılan kola girer, birlikte merdivenlerden çıkmaya başlarlardı.

O sırada, düğün evi bir anababa günü manzarası alırdı. Tuvaletli başlarının üzerinde lâf olsun diye birer incecik ve ufacak ipekli mendil örtmek suretiyle damada karşı gûya teşettir eden kadınlar, hep bir ağızdan:

— Allahını seven maşallah desin! Tuh, tuh.. kırk bir kere maşallah!.. Tebarekâllah! Rabbim nazardan saklasın! Dirilik, düzenlik versin! Bir yastıkta kocayın, inşaallah!

Diye bağırırlar, bir yandan da güveyin, kaynanaların, kaynataların avuç avuç, gelinin başı üzerinden savurdıkları çil paraları kapışmak için yerlere, merdiven başamaklarına, sofalara, taşığa kapanırlardı.

Bu hengâmede ezilenlerin, üstü başı yırtılanların, kafası gözü berelenen, kolu, bacağı incinen çoluk çocuğun da çığlıkları ayyuka çıkar, bir kıyamettir kopardı.

Bâzan hatırlı birisinin ricası red-

dedilemez, bu koltuk merasimi, yani bu koltukla merdivenlerden çıkış bir, hattâ iki defa daha tekrarlanırdı.

Güveyle gelin yukarı kata çıkınca doğru gelin odasına giderler, gelin hanım kendi tahtına geçer, oturur, yanı başında önceden hazırlanmış sandalyeye de damat bey ilişirdi..

Aralarındaki ilk hakikî mülâkat işte burada olurdu.

Güvey, zevcesinin duvağını açar, siftah yüzünü görürdü. Artık, iki tarafın helecanını tasavvur edin!

Acaba, güvey gerçekten, resminde görüldüğü gibi mi? Yoksa, konuşunca alımından kayıp mı ediyor?

Orada, dakikalarca ağız açmadan, göz ucu ile birbirlerini tecessüs ederler, edindikleri intibai kendi içlerine sindirmeye çalışırlardı.

Gelin de, güvey de bu ilk mülâkâtın doğurduğu tabii sıklıganlıkla ezilir, büzülür, ter dökerler, ve onların bu mahcubiyetini, kapı aralığından gözetlenmekte olmak hissi daha da arttırırdı.

Nihayet, zahir erkek olduğu için daha cesaretli olan güvey cebinden "yüz görümlüğü" tâbir edilen hediyesini çıkarır, verir ve havai bir konuşma zemini hazırlardı.

Birbirini ilk defa gören ve o günden itibaren birdenbire içli dışlı olacaklarını düşünen insanlar ne konuşabilirler? Fazla olarak heyecanı, yorgunluğu da hesaba katın!..

Bittabi malâyani..

— Afiyettesiniz inşaallah?

— Teşekkür ederim efem!

— Hava da oldukça sıcak.. yağmursıkıntısı var.

—

— Yetişemiyeyeğim diye korktum.

— (İstifhamlı bir bakış..)

— Paşa babama uğradım, beni alıkoydu..

— Öyle mi efem?

Bu kadarlık kâfi. Dışarda sabırsızlanıyorlar. Kadın kalabalığı ve bilhassa sonradan gelenler damat beyi

görmek istiyorlar. Hele para serpintisinden pay alamıyanlar...

Güvey, karısına veda ettikten sonra odadan, bu defa yalnız olarak çıkardı. Dışarıda adım atmak ne mümkün? Yaşlı, taze, çoluk çocuk.. o mahşer gibi kalabalık bütün geçitleri tutmuş. Kimi ârsız, kimi hasut, mütecessis nazarlar hep güveyin üstünde.

Onun bir tebessümünden, bir işmizazından, çehresinin aydın veya somurtkan oluşundan zevcesini beğenip beğenmediği, memnun olup olmadığı hakkında ahkâm çıkaracak ve ona göre, dedikodu yapacaklar.

Biçare güvey hem kendine yol açmak, hem de bu rahatsız edici bakışları kendi üzerinden uzaklaştırmak kaygusu ile elini ceplerine bir daha sokar, ihtiyaten saklamış olduğu paraları da serperdi.

— Şarrr!

Tekrardan yerlere kapanan kapana! Feryatlar.

— Kız, vallahi hepsini sen topladın.

— A, a, üstüme iyilik sağlık! İki taneden ziyade aldım, gözüm, dizime dursun!

— Heyy! Yepyeni entarim gitti. Ayağın kırılın!

— Çenen tutulsun, ne vardı üstüme abanacak?

— Elbette abanırm. Gelin parası, bereket parası. Ta Dizdariye'den geldim, bir tanecik olsun alıp da kesemin dibine dikmiyeyim mi?

Bu hem gülünç, hem de çirkin münakaşalar ediledursun, fırsattan istifade eden güvey, sokak kapısından dışarıya kapağı atar ve temiz havaya kavuşunca kendine gelirdi.

Düğün evinde, zavallı gelin, ağır elbiselerinin içinde, muhtelif duygularla kendisine bakan sayısız nazarların karşısında, teşhir cezasına çarptırılmış bir eski zaman suçlusu gibi akşamı ve akşamları beraber halâsını bekliyordursun!..

★ ★ ★